

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ, 5 Μαρτίου 1936

και ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ, 30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1936

Στις **4 Μαρτίου 1936** ο Μεταξάς, εκλεγμένος ως Αρχηγός του κόμματος των Ελευθεροφρόνων με 7 βουλευτές σημειώνει στο Ημερολόγιο του: **«Ο Δεμερτζής θα μείνη Πρωθυπουργός και οι βενιζελικοί σχεδόν τον υποδεικνύουν».** [1]

5 Μαρτίου 1936, Πέμπτη. Θ. Αγγελόπουλος ειδοποιεί συμβαίνοντα στρατόν. Απαντώ, συσταίνω βασιλέα να μου δώση Υπουργείον Στρατιωτικών. Σκυλακάκης, Διάκος παρόντες.- αποφασίζω να σπεύσω ο ίδιος. Ενθαρρύνουν.- Μεταβαίνω Ανάκτορα. Με Βασιλιά. Να παραλάβω αμέσως. Εγκρίνει. Καλεί Δεμερτζήν. Παραίτησις Παπάγου, Πλατή. – Ορκίζομαι. Επεισόδιο με ιερέα. 3 μμ Υπουργείον με Δεμέστιχαν. Καταλαμβάνω. Δραστήρια μέτρα. Τηλεφώνημα. Επίσκεψις Πλατή. Απειλαί του. Απαντώ δριμύτατα. Τον προκαλώ. **«Μόνον νεκρός θα εξέλθω εντεύθεν»** Μερικοί συνεκεντρώθησαν. Πάσα αντίδρασις ματαία. 5.μμ. Απολύτως κύριος της καταστάσεως.[2] [3]

Στις **18 Μαρτίου 1936** στο Παρίσι ο Ελευθέριος Βενιζέλος αφήνει την τελευταίαν του πνοή.[4] Λίγες μέρες νωρίτερα, την επομένη της αναγορεύσεως του Μεταξά σε Υπουργό Στρατιωτικών, σε επιστολή προς τον φίλο του Λουκά Κανακάρη-Ρούφο σημειώνει:

«Δεν είναι ανάγκη να σου είπω πόσον ζωηρά είναι η χαρά μου, διότι ο βασιλεύς απεφάσισε να πατάξη επί τέλους τας διηνεκείς επεμβάσεις των στρατιωτικών παραγόντων, απομακρύνας από την κυβέρνησιν, μετά την τελευταίαν αυθάδειάν των, τους Παπάγον Πλατήν, και αναθέσας το Υπουργείον των Στρατιωτικών εις τον Μεταξάν. Με την ενέργειάν του αυτήν ο Βασιλεύς απέκτησε πάλιν ακαίρεον το κύρος του, τόσον απαραίτητον δια την αποκατάστασιν της ψυχικής ενότητος του Ελληνικού Λαού και την οριστικήν επάνοδον της Χώρας εις κανονικόν πολιτικόν βίον. Πόσον είχα δίκαιον, όταν εις το γράμμα μου της 3^{ης} Μαρτίου σου έγγραφα: δεν ημπορώ να δεχθώ ότι λείπει η υλική δύναμις, διότι αύτη θα ηκολούθει πιστώς την απόδειξιν ότι υπάρχει η αναγκαία ψυχική δύναμις. Από μέσα από την καρδιά μου αναφωνώ: Ζήτω ο Βασιλεύς!

Φιλικώτατα αισθήματα, Ελευθ. Βενιζελος»

(Την επιστολή χάρισε ο Κανακάρης Ρούφος στον Ι.Μεταξά, σήμερα είναι στο αρχείο του Ι.Μ.στα Γ.Α.Κ. Την επιστολή δημοσίευσε ο Δ. Λαμπράκης στο «Ελεύθερον Βήμα» στις 18 Μαρτίου την ημέρα του θανάτου του Ε. Βενιζέλου).[5]

Το πρωί της Δευτέρας του Πάσχα στις **13 Απριλίου 1936** ο Πρωθυπουργός της Ελλάδος Κωνσταντίνος Δεμερτζής απεβίωσε.[6] Την ίδια μέρα στις 17.00 μ.μ. Ο Βασιλεύς ώρκισε πρωθυπουργό τον Αντιπρόεδρο της Κυβερνήσεως και Υπουργό των Στρατιωτικών Ιωάννη Μεταξά (όπως εκ του νόμου). Στις δηλώσεις του προς τον τύπο ο Ι. Μεταξάς, νέος πρωθυπουργός, ετόνισε ότι «ούτε ο χαρακτήρ της Κυβερνήσεως μετεβλήθη, ούτε η πολιτική της». Ότι θα θεωρούσε ευχάριστον αν και τώρα τα κόμματα συνεφώνουν να δώσουν αμέσως πολιτικόν κυβέρνησιν». Την ίδιαν δήλωσιν επανέλαβε στις **16 Απριλίου 1936**: **«Η κυβέρνησις μου είναι έτοιμη να παραχωρήση την θέσιν της εις κομματικήν Κυβέρνησιν».** Ήταν εντελώς φυσικό η πρωθυπουργοποίησις του Μεταξά να θορυβήσει τους κομμουνιστάς. Ο Ριζοσπάστης της 14 Απριλίου 1936, βγήκε με κύριον άρθρο: «Κάτω η Κυβέρνησις Μεταξά». Ακόμη περισσότερο κατετάραξε τους αντιβενιζελικούς αρχηγούς. Σε βιαιότατες δηλώσεις του ο Ι. Θεοτόκης καλούσε τη Βουλή να καταψηφίσει την κυβέρνηση και δήλωνε ότι ήταν έτοιμος να συνεργασθεί με τους

Φιλελευθέρους «διότι τίποτε πλέον δεν μας χωρίζει» όπως είπε. Ο Κ.Τσαλδάρης ανέπτυξε ξαφνικά πρωτοφανή δραστηριότητα. Καταρτίσθηκε κοινό πρόγραμμα από μικτή επιτροπή των δύο παρατάξεων αλλά την τελευταία στιγμή ο Καφαντάρης, πλειοδοτώντας στο «αποτακτικό» παρέσυρε τον Σοφούλη και торπίλισε την συμφωνία.

Ο Μεταξάς φρόντισε ακόμα μια φορά, λίγες μέρες πριν συνέλθει η βουλή για τις προγραμματικές δηλώσεις της νέας κυβέρνησης, να ξεκαθαρίσει την δική του θέση πάνω στο περίφημο αποτακτικό, επαναλαμβάνοντας τις γνωστές απόψεις του.

«Επειδή πολλές φορές με έχουν ρωτήσει για το στρατιωτικό ζήτημα είτε από πρόθεση είτε από πλάνη οφείλω να εκκαθαρίσω την θέση μου μια και για πάντα ως προς το ζήτημα τούτο. Στρατιωτικόν ζήτημα για εμένα εν και μόνο υφίσταται: Ο ταχύς ανεφοδιασμός του στρατού, του στόλου και της αεροπορίας και η εν γένει παρασκευή του, όπως ταχύτατα ευρεθώσιν αι ένοπλοι δυνάμεις εις θέσιν ν' αντιμετωπίσωσιν πάσαν εξωτερικήν περιπέτειαν»... «Προς τούτο θεωρώ απαραίτητον όπως αι ένοπλοι δυνάμεις, αι οποίαι ήδη αφωσιώθησαν απόλυτα εις τα έργα των, αφεθώσιν απερίσπαστοι από πάσης πολιτικής ή κομματικής αναμείξεως, ίνα δυνηθώσι να φέρωσι τάχιστα το έργον των εις πέρας...».

Για το αποτακτικό δηλαδή το ζήτημα επανόδου αποτάκτων εν γένει εις τον στρατόν, ζήτημα, ας το ονομάσομεν αποτακτικόν «η αντίληψις μου εν προκειμένω είναι ότι το ζήτημα τούτο, ως εμφανίζεται μέχρι τούδε, είναι ζήτημα συμβιβασμού αντιθέσεων των πολιτικών κομμάτων. Επειδή δε έχω την γνώμην ότι θα απέβαιnen επί μεγάλη βλάβη του στρατού, του στόλου και της αεροπορίας, το να αποτελέσωσιν αι πολεμικαί δυνάμεις πεδίον συμβιβασμού πολιτικού ή κομματικού ανταγωνισμού εγώ τουλάχιστον ουδέποτε θα συννεαίσω εις την κατά τοιούτον τρόπον μεταχείρησιν των εθνικών τούτων δυνάμεων». Ακολούθησε πλήρης εξήγησις του θέματος ως προς το ότι δεν επιθυμεί το στρατιωτικό θέμα να αποτελέσει πολιτικό ή αντιστρόφως οι στρατιωτικοί να αμανμειγνύονται στα πολιτικά επί ζημία του Έθνους. Κλπ. κλπ.

Πριν συνέλθει η Βουλή, ο Μεταξάς φρόντισε να ξεκαθαρίσει με τους αρχηγούς των κομμάτων τα δύο βασικά κεφάλαια της Εθνικής πολιτικής: Το Εξωτερικό και το ζήτημα της Εθνικής Αμυνας. Εξήγησε επίσης την αμυντική πολιτική και τις συμμαχίες της Ελλάδος. Η εξωτερική πολιτική είχε συμφωνηθεί με τα κόμματα και προ του θανάτου του Δεμερτζή, 2-5 Απριλίου, και το θέμα του στρατού για την άμυνα της χώρας σε σύσκεψη στις 20 Απριλίου, όπως το θέμα της επιστρατεύσεως των οχυρώσεων και του ανεφοδιασμού και φυσικά τα οικονομικά θέματα, για την εφαρμογή αυτού προγράμματος του. Έτσι οι πολιτικοί αρχηγοί εξουσιοδότησαν την Κυβέρνησιν να προβή σε εφαρμογή του σχεδίου της.

Η Γ' Αναθεωρητική Βουλή συνήλθε για Τρίτη φορά την **22.4.1936**. Ο Μεταξάς με την ευκαιρία του θανάτου του βασιλέως της Αγγλίας Γεωργίου Ε' ετόνισε την πατροπαράδοτη πίστι του λαού προς την ελληνο-βρετανική φιλία και την βεβαιότητα της Ελληνικής κυβερνήσεως ότι οι Ελληνοβρετανικοί δεσμοί θα είναι εξ ίσου θερμοί και στενοί υπό την νεάν πεφωτισμένη βασιλεία του Εδουάρδου του 8^{ου}. Ακολούθησε το πολιτικό μνημόσυνο των αποθανόντων πρωθυπουργών. Ελευθερίου Βενιζέλου Κωνσταντίνου Δεμερτζή και Γεωργίου Κονδύλη. Η επόμενη συνεδρίαση της Γ' Αναθεωρητικής Βουλής, συνεδρίασις Ε' έγινε την **25 Απριλίου 1936**, κατά την οποίαν ως Πρόεδρος της Κυβερνήσεως Ιωάννης Μεταξάς υπέβαλε τις προγραμματικές δηλώσεις της Κυβερνήσεως του.

«Η Κυβέρνησις χηματισθείσα υπό δυσχερείς περιστάσεις και με τον σκοπόν να επιδιώξη την επάνοδον της εσωτερικής γαλήνης, ησυχίας και τάξεως εις την Χώραν, εμφανίζεται σήμερον ενώπιον της Εθνικής Αντιπροσωπείας, υπό κρίσιν και απόφασιν της οποίας λαμβάνει την τιμήν να υποβάλη τας προγραμματικές δηλώσεις της».

Η ψήφισις των προγραμματικών δηλώσεων έγινε στις **30 Απριλίου 1936**, με 241 + 16 αρνητικές ψήφους των κομμουνιστών και 4 λευκά. **ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑΣ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ 30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1936.** [7] [8]

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

[1] **ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ 28 ΙΑΝ 1936 – «ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ»**

http://ioannismetaxas.gr/%CE%91%CE%9A%CE%A1%CE%9F%CE%A0%CE%9F%CE%9B%CE%99%CE%A3%201936_1_28.pdf

[2] **ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ 14 ΦΕΒ 1936 – «ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΟΥ ΣΤΕΜΜΑΤΟΣ»**

http://ioannismetaxas.gr/%CE%91%CE%9A%CE%A1%CE%9F%CE%A0%CE%9F%CE%9B%CE%99%CE%A3%201936_2_14.pdf

[3] **ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ 6 ΜΑΡ 1936 – «ΜΕΤΑΞΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ»**

http://ioannismetaxas.gr/%CE%91%CE%9A%CE%A1%CE%9F%CE%A0%CE%9F%CE%9B%CE%99%CE%A3%201936_3_6.pdf

[4] **ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ 18 ΜΑΡ 1936 «ΘΑΝΑΤΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ»**

http://ioannismetaxas.gr/%CE%91%CE%9A%CE%A1%CE%9F%CE%A0%CE%9F%CE%9B%CE%99%CE%A3%201936_3_18.pdf

[5] **Επιστολή του Ελευθερίου Βενιζέλου προς Λουκά Ρούφο Γενικά Αρχεία Κράτους (Γ.Α.Κ.)**

<http://ioannismetaxas.gr/Varius/LtrVenizelou.html>

[6] **ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ 14 ΑΠΡ 1936 – «ΘΑΝΑΤΟΣ ΔΕΜΕΡΤΖΗ & ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ Ι. ΜΕΤΑΞΑ»**

http://ioannismetaxas.gr/%CE%91%CE%9A%CE%A1%CE%9F%CE%A0%CE%9F%CE%9B%CE%99%CE%A3%201936_4_14.pdf

[7] **ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ 26 ΑΠΡ 1936 – «ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ»**

http://ioannismetaxas.gr/%CE%91%CE%9A%CE%A1%CE%9F%CE%A0%CE%9F%CE%9B%CE%99%CE%A3%201936_4_26.pdf

[8] **ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ 28 ΑΠΡ 193 – «ΨΗΦΟ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ, ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΑΡΧΗΓΩΝ»**

http://ioannismetaxas.gr/%CE%91%CE%9A%CE%A1%CE%9F%CE%A0%CE%9F%CE%9B%CE%99%CE%A3%201936_4_28.pdf

[9] **ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ 30 ΑΠΡ 1936 – «ΨΗΦΟ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ»**

http://ioannismetaxas.gr/%CE%91%CE%9A%CE%A1%CE%9F%CE%A0%CE%9F%CE%9B%CE%99%CE%A3%201936_4_30.pdf

- **«ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ»** <http://www.ioannismetaxas.gr/Hmerologio.html>